

<https://printo.it/pediatric-rheumatology/SK/intro>

Farmakologická Liečba

Verzia 2016

7. Metotrexát

7.1 Popis

Metotrexát (MTX) je liek, ktorý sa používa dlhé roky u detí trpiacich na rôzne detské reumatické ochorenia. Pôvodne bol vyvinutý ako liek proti rakovine, pretože má schopnosť spomaliť rýchlosť delenia buniek (proliferáciu).

Avšak, tento účinok je významný len vo vyšších dávkach. Metotrexát v nízkych prerušovaných dávkach používaných v liečbe reumatických chorôb, dosahuje svoj protizápalový účinok prostredníctvom iných mechanizmov. Pri použití v takýchto malých dávkach sa väčšina nežiaducich účinkov pozorovaných pri vyšších dávkach buď nevyskytuje, alebo sa ľahko sledujú a zvládajú.

7.2 Dávkovanie/spôsobu podávania

Metotrexát je k dispozícii v dvoch hlavných formách: v tabletách a injekčnej tekutine. Liek sa podáva iba raz týždenne, vždy v rovnaký deň v týždni. Obvyklá dávka je 10 až 15 mg na štvorcový meter za týždeň (spravidla maximálne 20 mg za týždeň). Pridanie kyseliny listovej alebo folinátu 24 hodín po podaní MTX znižuje výskyt niektorých nežiaducich účinkov.

Cestu podania ako aj dávkovanie zvolí lekár podľa stavu konkrétneho pacienta.

Tablety sa lepšie vstrebávajú pri užívaní pred jedlom a pokiaľ možno s vodou. Injekcie môžu byť podávané priamo pod kožu, podobne ako inzulínové injekcie na liečbu cukrovky, ale môžu byť podávané tiež do svalu alebo zriedka do žily.

Výhodou injekcií je lepšie vstrebávanie a zvyčajne menšia žalúdočná nevoľnosť. Liečba metotrexátom je zvyčajne dlhodobá v dĺžke až niekoľkých rokov. Väčšina lekárov odporúča pokračovanie liečby po dobu najmenej 6-12 mesiacov po dosiahnutí kontroly nad chorobou (remisie).

7.3 Nežiaduce účinky

Väčšina detí liečených metotrexátom má len veľmi málo nežiaducich účinkov. Patrí medzi ne pocit na zvracanie a žalúdočná nevoľnosť. Môžu byť potlačené podaním lieku v noci. Ako prevencia týchto nežiaducich účinkov je často predpisovaný vitamín: kyselina listová.

Niekedy môže pomôcť podávanie liekov proti nevoľnosti pred a po dávke metotrexátu a/alebo zmena na injekčnú formu. Ďalšie vedľajšie účinky zahŕňajú vredy v ústach a menej časté kožné vyrážky. Kašeľ a ťažkosti s dýchaním sú u detí zriedkavé vedľajšie účinky. Ak MTX ovplyvňuje počet krvných buniek, je tento efekt zvyčajne veľmi mierny. Dlhodobé poškodenie pečene (fibróza pečene) sa u detí vyskytuje veľmi zriedkavo, pretože iné hepatotoxické faktory (toxické pre pečeň) ako je konzumácia alkoholu, nie sú prítomné.

Liečba metotrexátom sa zvyčajne preruší, ak sa zvýšia pečeňové enzýmy a opäťovne sa začne po ich návrate k norme. Počas liečby metotrexátom sú potrebné pravidelné krvné testy. Liečba metotrexátom obvykle u detí nezvyšuje riziko infekcií.

Ďalšie fakty môžu byť dôležité, ak je Vaše dieťa teenager. Striktne by sa mali vyhýbať príjmu alkoholu, pretože to môže zvýšiť hepatotoxicitu metotrexátu. Metotrexát môže poškodiť nenarodené dieťa, a preto je veľmi dôležité dodržiavať antikoncepčné opatrenia, keď sa mladý človek stane sexuálne aktívnym.

7.4 Hlavné indikácie pri pediatrických reumatických chorobách

Juvenilná idiopatická artritída.

Juvenilná dermatomyozitída.

Juvenilný systémový lupus erythematosus.

Lokalizovaná sklerodermia.